

KONDOR BÉLA (1931-1972)**Csendélet, 1962**

Olaj, vászon, 70x80 cm

Jelzés nélkül

Kezdő ár: 14 000 000 Ft / 46 667 EUR

Becsérték: 20 000 000 – 25 000 000 Ft

Estimated value: 66 667 – 83 333 EUR

OEUVRE-JEGYZÉK: 1962/2.

- In.: Kondor Béla. Bolgár Kálmán – Nagy T. Katalin (szerk.), Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1984.

PROVENIENCIA:

- korábban Angyal Mária tulajdonában

REPRODUKÁLVA:

- Kondor Béla. Bolgár Kálmán – Nagy T. Katalin (szerk.), Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1984. 89. oldal

SZERKEZETEK KONDOR KÉPEIBEN

Kondor Béla mesterei, Barcsay Jenő és Kmetty János a felületi elemek helyett a szerkezeti hangsúlyokra koncentráltak saját művészetükben. Képeik lényegi meghatározóját a tiszta plasztikai formákban, az elvont formai-szerkezeti összetevőkben keresték. Bár a két doyen piktúrájának eme sajátosságai általában nem voltak általánosan jellemzőek Kondorra, a szerkezeti kérdés mindig is kiemelt fontossággal bírt életművében. A festményeinek, grafikai lapjainak összetett vonalhálózata csontvázként tartja képeinek kompozícióját, figuráit. Ez a szerkezeti különösen 1961-től szembetűnő az oeuvre-ben, amikor Kondor némiképp változtatva stílusán egyre hangsúlyosabban alkalmazza azokat. 1962-ben és 1963-ban szinte keresi az olyan témákat, melyekben a konstrukció, a szerkezet dominál. Erre utal Erdély Miklós visszaemlékezése is: *„Kondor nagyon erősen vonzódott a technikához. ... Egyszer, kb. a hatvanas évek elején azzal lepelt meg, hogy legyen szíves, adjam elő neki, mivel nekem építésztechnológiai diplomám van, az egész építészetet. És akkor ezt elég rendszeresen csináltuk, egy héten egyszer vagy kétszer beültünk valami kocsmába, és mindent, épületszerkezetet, építéstörténetet, ami eszembe jutott, mindent el-*

mondtam neki, ő rendesen jegyzetelt, és megtanulta. Vissza is kérdeztem.” Daruk, körbeállványozott házak jelennek meg képein hangsúlyos és karakteres formában. Ennek a eltolódásnak talán legadekvátabb példája a *Régi repülő* (1961) című alkotása, ahol a szerkezetre feszített vászonlapok egyúttal a festészet általános gyakorlatára is rejtett összefüggéseket hordoznak.

RITKA TÉMA A KONDOR-ÉLETMŰBEN

Csendéletek nagy számban csupán a korai stúdiumok időszakából ismertek a művész életművében. Különösen nem volt jellemző ez a téma az 1960 körüli időszakra sem, amikor Kondor első sikereit éri el művészetével. Szokatlan a témaválasztás abból a szempontból is, hogy a szinte kizárólag saját belső világára koncentráló művész ecsetjéből egy, a látható valóságból „elcsent” műtermi csendélet születik meg.

E különös témaválasztás oka a fenti stílusis elmozdulásban keresendő. A csendélet témája a maga statikus rendjével, nyugalomával a szerkezeti képekben rejlt lehetőségek feltárásában volt a festő segítségére. Történt mindez akkor, amikor a grafikusként már elismert Kondor egyre nagyobb erőket összpontosít, hogy a festészet terén is elismertséget vívjon ki önmaga

Kondor Béla: A felszabadulás tér tatarozása, 1963. magántulajdon

Kondor Béla: Régi repülő, 1961. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

számára. E cél elérése érdekében grafika-inak vonalhálózatát a kép szerkezetével, szerkezeti képeivel próbálta megfeleltetni. Ebből a szándékból értelmezhető az itt bemutatott kép is. A csendélet rögzített állapotban rejlt szerkezet megtalálása, a kép motívumainak konstruktív rendbe állítása az elsődleges cél. Ez a belső igény Kondor művészetének egyik legfontosabb mozgatórugója: a káosszal, az ember bukott létével szembeállított egyensúly és biztonság megteremtése örök harc nemcsak művészetében, de magánéletében is.

„JELET HAGYNI”

„A por, a szél és a víz munkája belepiti utolsó épületeinket, utainkat, alkotmányainkat. Tudom, lesznek művészek (és ebben áll életem reménye), akik – fogyó életünk növekvő lázában – igyekeznek majd akár évmilliókra szóló nyomot hagyni, anyagban, jelrendszerben. Tartósan és cáfolhatatlanul, az utánuk vagy máshonnan jövő értelmes lények számára. Jelet hagyni, hogy voltunk és elbuktunk, de lényünkben és e jelekben a magyarázat. A tanulság.

Művészet lehet csak.” – E sorokat Kondor Béla írta Angyal, ördög, költő című versében. Kondor nemcsak a magyar festészet, de a magyar kultúra egészének is egyik legkiemelkedőbb alakja volt, aki verssel és prózával, festménnyel és grafikával, valamint egész, rövidre szabott életével a humánus és a morál elsődlegessége mellett tett tanúbizonyságot. Azok közé tartozott, akik az etikát, a jó és a rossz harcát az alkotás leglényegesebb elemévé, központi problémájává tették.

Kaszás Gábor